

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

ناتوانی لندن در مهار چالش برگزیت؛

اعتراضات ایرلند شمالی

فرآورده های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صدا و سیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: علی ظریف

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

- ❖ مقدمه ۲
- ❖ نتایج همه پرسی ۲
- ❖ ناآرامی های ایرلند شمالی ۳
- ❖ نتیجه گیری ۴

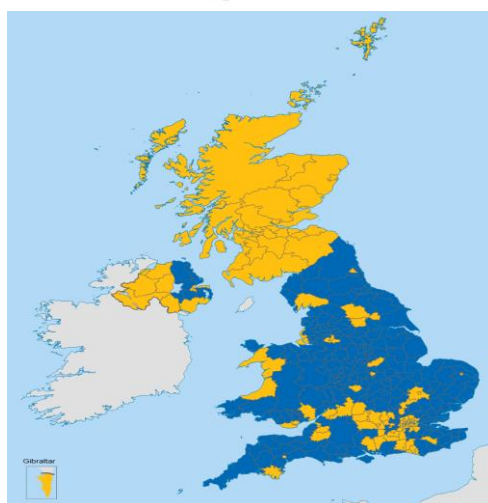
بیش از یک هفته است که شورش‌های مردمی در مناطقی از ایرلند شمالی جریان دارد و این بخش از جزیره ایرلند را که تحت حاکمیت انگلیس می‌باشد، در کانون توجه جهانیان قرار داده است. شورش‌های ایرلند بار دیگر جهان را متوجه مردمی کرده است که به‌طور جدی خواهان تغییر هستند و نمی‌خواهند اختلافات سیاسی، این جزیره را دوباره نماید. در پی تشکیل اتحادیه اروپا به تدریج جزیره ایرلند توانست با عضویت در این اتحادیه تا حد زیادی از خشونت‌های سیاسی به‌دور باشد و مردم توسعه اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی مناسبی را تجربه کنند. ایرلند شمالی و جنوبی مرزهای‌شان را برچیدند و کسب و کارها رونق گرفت. حالا خروج انگلیس از اتحادیه اروپا آرزوهای مردم ایرلند شمالی را بر باد داده است و بیم آن می‌رود که زخم کهنه دوباره سر باز کند و بی‌ثباتی و ناآرامی به شمال جزیره ایرلند بازگردد. هم‌اکنون این سؤال در ذهن کارشناسان شکل گرفته است که آیا تنش میان حامیان سلطه لندن، و کاتولیک‌های متمایل به جمهوری ایرلند که سرانجام در سال ۱۹۹۸ با توافقی موسوم به «جمعه نیک» پایان یافت، دوباره آغاز شده است؟

❖ نتایج همه‌پرسی

همه‌پرسی ماندن یا خروج انگلیس از اتحادیه اروپا در حالی برگزار شد که ۲۵ نفر از ۳۰ عضو کابینه دولت انگلیس با ماندن در اتحادیه اروپا موافق بودند. دولت‌های محلی ولز و اسکاتلند نیز تمایل جدی به ماندن در اتحادیه داشتند. در حالی که دولت «دیوید کامرون» انتظار داشت مردم به ماندن در اتحادیه رای دهند، نتیجه غافلگیر کننده بود و با اختلافی اندک مردم به خروج از اتحادیه رای دادند.

گزینه	تعداد رای	درصد آراء
خروج از اتحادیه اروپا	۱۷/۴۱۰/۷۴۲	۵۱/۹ درصد
ماندن در اتحادیه اروپا	۱۶/۱۴۱/۲۴۱	۴۸/۱ درصد

مناطق که به خروج از اتحادیه اروپا رای دادند مناطقی که به ماندن در اتحادیه اروپا رای دادند

نکته قابل توجه اینکه، اکثریت مردم اسکاتلند و ایرلند شمالی خواهان ماندن و بیشتر مردم انگلستان و ولز خواهان خروج از اتحادیه بودند.

منطقه	تعداد رای	خروج از اتحادیه	درصد	ماندن در اتحادیه	درصد
انگلیس	۳۹/۰۰۵/۷۸۱	۱۵/۱۸۸/۴۰۶	۵۲/۳۸	۱۳/۲۶۶/۹۹۶	۴۶/۶۲
اسکاتلند	۳/۹۸۷/۱۱۲	۱/۰۱۸/۳۲۲	۳۸/۰۰	۱/۶۶۱/۱۹۱	۶۲/۰۰
ایرلند شمالی	۱/۲۶۰/۹۵۵	۳۴۹/۴۴۲	۴۴/۲۲	۴۴/۰/۷۰۷	۵۵/۷۸
ولز	۲/۲۷۰/۲۷۲	۸۵۴/۵۷۲	۵۲/۵۳	۷۷۲/۳۴۷	۴۷/۴۷

نتیجه همه‌پرسی نشان داد وحدت میان اجزای آنچه «بریتانیا» خوانده می‌شود، شکننده است. «حزب ملی» اسکاتلند همزمان با دست و پنجه نرم کردن انگلیس با کووید ۱۹ و تأثیر برگزیت، نقشه‌راهی برای همه‌پرسی منتشر کرده و برنامه‌هایی برای رأی‌گیری دوباره استقلال اسکاتلند ارائه داده است. حزب ملی اسکاتلند گفته است اگر در انتخاباتی که برای ششم می (۱۶ اردیبهشت) برنامه‌ریزی شده، اکثریت پارلمانی را به دست بیاورد، لایحه خود را تصویب می‌کند تا پس از پایان همه‌گیری کووید ۱۹، همه‌پرسی برگزار شود. نظرسنجی‌ها حاکی از آن است که ملی‌گرایان اسکاتلند درصدد کسب اکثریت بی‌سابقه‌ای در انتخابات پارلمان اسکاتلند هستند. ایرلند شمالی نیز وضع مشابهی دارد. مطابق نتایج نظرسنجی که در وبسایت The Times منتشر شد، ۵۱ درصد رأی‌دهندگان ایرلند شمالی گفته‌اند خواهان همه‌پرسی در مورد آینده خود در پنج سال آتی هستند، در حالی که ۴۴ درصد با این همه‌پرسی مخالف بودند.^۱

❖ ناآرامی‌های ایرلند شمالی

ایرلند شمالی، در دهه هشتاد و حتی اوایل دهه نود قرن بیستم، هنوز درگیر جنگ کاتولیک‌های جمهوری خواه وحدت‌طلب (با ایرلند جنوبی) به رهبری ارتش جمهوری خواه ایرلند و پروتستان‌های سلطنت‌طلب بود. زخم کهنه استقلال کامل ایرلند از انگلیس هنوز درمان نشده و خشونت در مقیاسی وسیع میان دو طرف جریان داشته است. دور اخیر ناآرامی‌ها در ایرلند شمالی اما، پس از بیش از دو دهه صلح و آرامش در این کشور روی می‌دهد. این بار دیگر برخلاف سال‌های دور نه از تشکیلات خبری است و نه ایدئولوژی مبارزه. عمده شورشیان آوریل ۲۰۲۱ میلادی، جوانان و نوجوانان هستند.

روابط میان دو گروه عمده سیاسی-مذهبی در ایرلند شمالی، یعنی وحدت‌طلبان کاتولیک و سلطنت‌طلبان پروتستان از مدت‌ها پیش و به‌ویژه پس از جدی شدن اجرای برگزیت، پرتنش شده بود. اکثر شهروندان این کشور عضو پادشاهی بریتانیا، به جدایی از اتحادیه اروپا «نه» گفته بودند. مهم‌ترین چالش، همان‌طور که پیش‌تر هم پیش‌بینی می‌شد، مسئله مرزهای ایرلند شمالی و جمهوری ایرلند است. موضوعی که می‌تواند بالقوه، مفاد توافق جمعه نیک را نقض کند؛ معاهده‌ای که در سال ۱۹۹۸ به سه دهه خشونت میان پروتستان‌ها و کاتولیک‌ها در ایرلند پایان داد. پیش‌تر گروه‌های پارلمانی ایرلند شمالی که حامی اتحاد با انگلیس هستند، در نامه‌ای به نخست‌وزیر این کشور اعلام کردند حمایت خود را از توافق صلح ۱۹۹۸ تعلیق می‌کنند.

اتحادیه اروپا و بریتانیا در جریان مذاکرات برگزیت توافق کردند که ایرلند شمالی، با وجود جدایی بریتانیا، تا حدودی در محدوده بازار واحد اروپایی باقی بماند. این توافق به آن معنی است که کالاهای وارداتی از بریتانیا به ایرلند شمالی، در دروازه همین کشور از سوی نهادهای گمرکی اتحادیه اروپا کنترل می‌شوند و به همین ترتیب، نیازی به نظارت گمرکی میان ایرلند شمالی و جمهوری ایرلند وجود ندارد. با این همه پروتستان‌های طرفدار سلطنت (حامیان خروج از اتحادیه اروپا) از این توافق راضی نیستند و می‌گویند وجود بازرسی‌های گمرکی اتحادیه اروپا، نقش این منطقه را در انگلیس کم‌رنگ می‌کند.^۲

۱. خبرگزاری ایسنا، «زمزمه فروپاشی بریتانیا بلند شد؛ اسکاتلند و ایرلند شمالی استقلال می‌خواهند»، ۱۳۹۹/۱۱/۵

۲. یورونیوز، «در ایرلند شمالی چه می‌گذرد؟»، ۹/۰۴/۲۰۲۱

«بوریس جانسون» نخست وزیر انگلیس پس از آنکه معترضان در بلفاست اقدام به پرتاب کوکتل مولوتف کردند و اتوبوسی را به آتش کشیدند، خشونت‌های جاری در ایرلند شمالی را محکوم کرد. او با انتشار توئیتی، به خشونت‌های جاری واکنش نشان داد و نوشت: «اختلافات از راه گفتگو و نه خشونت یا ارتکاب جرم حل می‌شود.» «آرن فوستر» وزیر اول ایرلند شمالی در واکنش وقایع اخیر گفت که «اینها اعتراض نیست بلکه خشونت، تخریب و اقدام به قتل تلقی می‌شود.» وی تاکید کرد چنین اقداماتی نمی‌تواند برگرفته از ماهیت دو جریان وحدت‌گرا و وفادار باشد.^۱

در پی این بحران مجلس محلی در بلفاست مرکز ایرلند شمالی نشست اضطراری برگزار کرد. رئیس شورای جوامع سلطنت‌طلب در ایرلند شمالی در این باره گفت: برگزیت فقط ما هواداران سلطنت و حامیان تداوم اتحاد با بریتانیا را هدف قرار داده است. «دیوید کمبل» افزود: درست است که با برگزیت میان دو ایرلند (جمهوری ایرلند و ایرلند شمالی) مرزی ایجاد نشده، اما میان ایرلند با بقیه مناطق بریتانیا مرز ایجاد شده است که ما با آن مخالفیم. «جیم کوران» کارشناس مسائل سیاسی می‌گوید: اکثر مردم ایرلند شمالی همچون اسکاتلند با خروج از اتحادیه اروپا مخالفت کردند، اما دولت برخلاف رای اکثریت مردم ایرلند شمالی عمل کرد. وی افزود: با تشدید این شرایط انتظار می‌رود بریتانیا در آینده نه چندان دور تجزیه شود و چند کشور جدید شکل گیرد.^۲

❖ نتیجه‌گیری

با وجود اینکه شروع شورش‌ها در ایرلند به بهانه مقررات مربوط به محدودیت‌های اجتماعی برای مقابله با ویروس کرونا از سوی سیاستمداران جمهوری خواه کاتولیک آغاز شد، اما آشکار است که انگیزه اصلی اعتراضات فعلی، نگرانی‌های پروتستان‌ها درباره آینده ایرلند شمالی است و معترضان پروتستان که طرفدار اتحاد با انگلیس هستند، از وضعیت ویژه ایرلند شمالی در جریان برگزیت ناراضی هستند. بر اساس توافقنامه برگزیت، ایرلند شمالی که وابسته به بریتانیاست هنوز بخشی از منطقه تجاری اتحادیه اروپا به‌شمار می‌رود و یکی از راه‌های نقل و انتقال آزاد کالا به جمهوری ایرلند است. ادامه ناآرامی‌ها، ضمن آشکار کردن شکاف اجتماعی فزاینده در ایرلند، نشان داد پیامدهای برگزیت بیش از گذشته می‌تواند دولت لندن را تحت فشار قرار دهد. مردم در ایرلند شمالی دوباره شده‌اند و انگیزه‌ها برای جدایی ایرلند از انگلیس افزایش یافته است. به عقیده شماری از صاحب نظران، جدایی انگلیس از اتحادیه اروپا آتش زیر خاکستر استقلال‌خواهی مناطق انگلستان از جمله ایرلند شمالی را پس از چند دهه دوباره شعله‌ور کرده است.

۱. یورونیوز، «ادامه خشونت‌ها در ایرلند شمالی؛ بوریس جانسون خواهان حل اختلافات از راه گفتگو شد»، ۲۰۲۱/۰۴/۰۸.

۲. خبرگزاری صداوسیما، «تداوم بحران در ایرلند شمالی»، ۲۰۲۰/۰۱/۱۴.